

**energiavirasto
energimyndigheten**

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.
Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.
This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan	17.03.2022
päivämäärä on: Dokumentet är	17.03.2022
daterat: The document is	17.03.2022
dated:	17.03.2022

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Lasse Pollari
Pvm / Datum / Date: 17.03.2022

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi
Pvm / Datum / Date: 17.03.2022

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Helen Oy
00090 Helen

Asia

Energiaviraston päätös koskien Helen Oy:n energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1227/2011 (myöhemmin REMIT-asetus) noudattamista.

Asianosainen

Helen Oy, y-tunnus 2630573-4

Vireilletulo

3.7.2020

Ratkaisu

Helen Oy on menetellyt energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 1227/2011 5 artiklan vastaisesti antamalla harhaanjohtavia viestejä tukkutason energiatuotteiden kysynnästä antaessaan energian tukkumarkkinalla virheellisen toimeksiannon koskien energian tukkumarkkinatuotetta.

Energiavirasto jättää seuraamusmaksun määräämisen esittämättä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 20 c §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisella rikkomuksen vähäisyyden perusteella.

Energiavirasto päättää asian käsittelyn.

Selostus asiasta

Markkinatapahtumat

Energiavirasto kiinnitti markkinavalvonnassaan huomiota Helen Oy:n (myöhemmin myös yhtiö) ostotarjouskäyttäytymiseen sähkön vuorokausimarkkinalla 17.10.2019, jolloin yhtiö teki tarjouksia sähköpörssi Nord Pool AS:n kautta niin, että vuorokauden 18.10.2019 tunnille 23–00 (CET) kohdistui 0 MW suuruinen ostotarjous. Yhtiö osti päivänsisäiseltä markkinalta 18.10.2019 tunnin 23–00 (CET) tuotetta yhteensä 433,9 MW. Yhtiö ei julkistanut markkinalle asiasta UMM-viestiä.

Energiaviraston selvityspyyntö ja Helen Oy:n antama selvitys

Energiavirasto pyysi 3.7.2020 Helen Oy:ltä selvitystä REMIT-asetuksen 4 ja 5 artiklan noudattamisen kannalta siitä, miksi tunnilla 23-00 (CET) ostovolyymi vuorokausimarkkinalla oli selkeästi pienempi ja päivänsisäisen markkinan ostovolyymi suurempi sen tyypilliseen ostovolyymiin nähden, miksi asiasta ei julkaistu UMM-viestiä ja jos kyseessä oli virhe, miten se tapahtui, miten se huomattiin ja miten

sen jälkeen toimittiin sekä mihin toimenpiteisiin on ryhdytty, ettei vastaava toistuisi.

Helen Oy toimitti vastauksen selvityspyyntöön 10.8.2020. Selvityksessään asianosainen on todennut seuraavaa:

”Tarjosten jättövaiheessa tapahtui virhe vuorokausimarkkinatarjouksen laatineelle valvomo-operaattorille. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] Virhe huomattiin vasta, kun toteutuneet vuorokausimarkkinan kaupat oli julkaistu.

Kun virhe toteutuneissa vuorokausimarkkinan kaupoissa huomattiin, tasevirhettä ryhdyttiin korjaamaan päivänsisäisellä markkinalla. Ostomäärä päivänsisäisellä markkinalla oli 433,9 MWh keskihintaan 33,7 €/MWh. Toteutunut hinta vuorokausimarkkina hinta tunnille 23.00–00 (CET) oli 33,6 €/MWh.

Virheen vuoksi tapahtuneella kaupankäynnillä päivänsisäisellä markkinalla Helen ei saavuttanut taloudellista hyötyä. Edellisen vuorokauden 17.10. tunnin 23.00–00.00 (CET) hintataso oli 35,6 €/MWh. Voidaan arvioida, että virheen vaikutuksesta vuorokausimarkkinan hinta ei ole ko. ajankohtana asettunut keinotekoiselle tasolle.

Virhe huomattiin vasta useamman tunnin jälkeen, kun toteutuneet kaupat oli julkaistu. Valvomo-operaattorilla oli epätietoisuus, miten tässä tapauksessa olisi virheestä markkinalle tullut ilmoittaa. Ennakkotapausta kaupankäyntivirheen ilmoittamisesta ei ollut eikä tuotantosuunnitelmassa ollut muutosta. Helenin näkemyksen ja ohjeistuksen mukaan virheestä olisi pitänyt ilmoittaa markkinalle heti, kun virhe huomattiin.

(--)

[REDACTED]

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annettu laki (2013/590, valvontalaki)

Valvontalain 5 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa 2 §:ssä tarkoitetun kansallisen ja unionin lainsäädännön ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä hoitaa muut 2 §:ssä tarkoitetussa lainsäädännössä sille annetut tehtävät.

Valvontalain 2 §:n 1 momentin 9 kohdan mukaan lakia sovelletaan niiden tehtävien hoitamiseen, jotka säädetään Energiaviraston tehtäviksi energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston

asetuksessa (EU) N:o 1227/2011, jäljempänä REMIT-asetus, sekä sen nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä ja täytäntöönpanosäädöksissä.

Valvontalain 16 §:n 3 momentin mukaan seuraamusmaksu voidaan määrätä myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai jättää noudattamatta REMIT-asetuksen:

- 1) 3 artiklassa säädettyä kieltoa käydä sisäpiirikauppaa;
- 2) 4 artiklassa säädettyä sisäpiirintiedon julkaisuvelvoitetta; tai
- 3) 5 artiklassa säädettyä kieltoa manipuloida tai yrittää manipuloida markkinoita

Valvontalain 20 c §:n mukaan Energiavirasto voi jättää seuraamusmaksun määräämisen esittämättä, rikemaksun määräämättä tai julkisen varoituksen antamatta, jos:

- 1) 16, 20 a tai 20 b §:ssä tarkoitettu on oma-aloitteisesti ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin rikkomuksen tai laiminlyönnin korjaamiseksi välittömästi sen havaittuaan ja ilmoittanut rikkomuksesta tai laiminlyönnistä viivytykseltä Energiavirastolle eikä rikkomus tai laiminlyönti ole vakava tai toistuva;
- 2) rikkomusta tai laiminlyöntiä on pidettävä vähäisenä; tai
- 3) seuraamusmaksun tai rikemaksun määräämistä taikka julkisen varoituksen antamista on muutoin pidettävä ilmeisen kohtuuttomana

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1227/2011 energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta (REMIT-asetus)

REMIT-asetus 2 artikla

REMIT-asetuksen 2 artiklan 1 kohdan mukaan sisäpiiritiedolla tarkoitetaan luonteeltaan täsmällistä ja julkistamatonta tietoa, joka liittyy suoraan tai välillisesti yhteen tai useampaan tukkutasen energiatuotteeseen ja jolla, jos se julkistettaisiin, olisi todennäköisesti huomattava vaikutus näiden tukkutasen energiatuotteiden hintoihin.

Tämän määritelmän soveltamiseksi 'tiedolla' tarkoitetaan

- a) tietoja, jotka on julkistettava asetuksen (EY) N:o 714/2009 ja (EY) N:o 715/2009 nojalla, mukaan lukien mainittujen asetusten nojalla annetut suuntaviivat ja verkkosäännöt
- b) tietoja, jotka koskevat sähkön tai maakaasun tuotanto-, varastointi- ja kulutuslaitosten tai siirtoverkkojen kapasiteettia ja käyttöä tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten kapasiteettia ja käyttöä, mukaan lukien tiedot näiden laitosten tai verkkojen suunnitellusta tai ennakoimattomasta käytöstä poissa olosta;

c) tietoja, jotka on esitettävä unionin tai kansallisen tason säännösten tai määräysten, markkinasääntöjen ja asianomaisilla energian tukkumarkkinoilla noudatettavien sopimusten tai käytäntöjen mukaisesti, jos kyseisellä tiedolla on todennäköisesti huomattava vaikutus tukkutason energiatuotteiden hintoihin; ja

d) muita tietoja, joita järkevästi toimiva markkinaosapuoli todennäköisesti käyttäisi eräänä perustana päätökselleen toteuttaa tukkutason energiatuotteeseen liittyvä liiketoimi tai antaa sen kauppaa koskeva toimeksianto.

Tiedon katsotaan olevan luonteeltaan täsmällistä, jos se viittaa ilmenneisiin olosuhteisiin tai olosuhteisiin, joiden voidaan kohtuudella olettaa ilmenevän, tai toteutuneeseen tapahtumaan tai tapahtumaan, jonka voidaan kohtuudella olettaa toteutuvan, ja jos se on riittävän tarkkaa, jotta sen perusteella voidaan tehdä johtopäätös edellä tarkoitettujen olosuhteiden tai tapahtuman mahdollisesta vaikutuksesta tukkutason energiatuotteiden hintoihin.

REMIT-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan mukaan markkinoiden manipuloinnilla tarkoitetaan:

- a) sellaisen tukkutason energiatuotteiden kauppaa koskevan liiketoimen suorittamista tai tätä kauppaa koskevan toimeksiannon antamista,
  - i) joka antaa tai todennäköisesti antaa vääriä tai harhaanjohtavia viestejä tukkutason energiatuotteiden tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta;

(--)

REMIT-asetuksen 2 artiklan 4 kohdan mukaan tukkutason energiatuotteilla tarkoitetaan seuraavia sopimuksia ja johdannaisia riippumatta siitä, missä ja miten niillä käydään kauppaa:

- a) sähkön tai maakaasun toimitussopimukset, jos niihin perustuva toimitus tapahtuu unionissa;
- b) unionissa tuotettuun, kaupankäynnin kohteena olevaan tai toimitettavaan sähkön tai maakaasuun liittyvät johdannaiset;
- c) unionissa tapahtuvaan sähkön tai maakaasun siirtoon liittyvät sopimukset;
- d) unionissa tapahtuvaan sähkön tai maakaasun siirtoon liittyvät johdannaiset.

(--)

Asetuksen 2 artiklan 6 kohdan mukaan energian tukkumarkkinoilla tarkoitetaan mitä tahansa unionissa sijaitsevaa markkinaa, jossa käydään kauppaa tukkutason energiatuotteilla.

REMIT-asetus 3 artikla

REMIT-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan henkilöitä, joilla on hallussaan tukkutason energiatuotteeseen liittyvää sisäpiiritietoa, kielletään käyttämästä tätä tietoa hankkimalla tai luovuttamalla tai yrittämällä hankkia tai luovuttaa omaan tai toisen lukuun suoraan tai välillisesti tukkutason energiatuotteita, joita kyseinen tieto koskee.

REMIT-asetus 4 artikla

REMIT-asetuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaan markkinaosapuolten on tehokkaalla tavalla ja oikea-aikaisesti julkistettava hallussaan oleva sisäpiiritieto, joka koskee yritystä tai laitoksia, jotka ovat kyseisen markkinaosapuolen tai sen emoyrityksen tai sidosyrityksen omistuksessa tai määräysvallassa tai joiden toiminnasta kyseinen markkinaosapuoli tai yritys vastaa joko kokonaan tai osittain. Tällainen julkistaminen käsittää muun muassa tiedot, joilla on merkitystä sähkön tai maakaasun tuotanto-, varastointi- ja kulutuslaitosten tai siirtoverkkojen kapasiteetin ja käytön osalta tai joka liittyy nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten kapasiteettiin ja käyttöön, mukaan luettuina tiedot näiden laitosten tai verkkojen suunnitellusta tai ennakoimattomasta käytöstä pois olosta.

REMIT-asetus 5 artikla

REMIT-asetuksen 5 artiklassa kielletään osallistuminen markkinoiden manipulointiin ja sen yritys energian tukkumarkkinoilla.

REMIT-asetus 13 artikla

REMIT-asetuksen 13 artiklassa säädetään markkinoiden väärinkäyttöä koskevien kieltojen täytäntöönpanosta. Artiklan 1 kohdan mukaan kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että 3 ja 5 artiklassa säädettyjä kieltoja sekä 4 artiklassa säädettyä velvoitetta sovelletaan.

Perustelut

Energiaviraston toimivalta

Valvontalain 9 §:n mukaan, jos joku rikkoo tai laiminlyö 2 §:ssä tarkoitetussa kansallisessa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä velvoitteitaan, Energiaviraston on velvoitettava hänet korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata. Päätöksessä voidaan myös määrätä palauttamaan asiakkaalle virheellisesti peritty maksu, jos palautukseen ei sovelleta 14 §:ssä säädettyä palautusmenettelyä.

Valvontalain 2 §:n 1 momentin 9 kohdan mukaan kyseistä lakia sovelletaan niiden valvonta- ja seurantatehtävien hoitamiseen, jotka säädetään Energiaviraston tehtäviksi REMIT-asetuksessa, sekä sen nojalla annetuissa delegoiduissa säädöksissä ja täytäntöönpanosäädöksissä.

REMIT-asetuksen 13 artiklan 1 kohdan mukaan kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että 3 ja 5 artiklassa säädettyjä kieltoja sekä 4 artiklassa säädettyä velvoitetta sovelletaan.

Energiavirasto on toimivaltainen viranomaisen valvomaan energian tukkumarkkinoita ja markkinaosapuolten toimintaa ja virasto voi tutkia epäiltyjä REMIT-asetuksen rikkomuksia ja antaa osapuolia velvoittavia päätöksiä.

Asian oikeudellinen arviointi

Lähtökohdat

Asiassa on kysymys siitä, onko Helen Oy 17.10.2019 menetellyt ostotarjouskäytäytymisellään REMIT-asetuksen 3, 4 tai 5 artiklan vastaisesti, kun se on jättänyt vuorokausimarkkinalle 0 MW suuruisen ostotarjouksen yhdelle tunnille, mikä ei ole vastannut yhtiön todellista tarvetta.

Helen Oy on tehnyt 17.1.2019 sähkön vuorokausimarkkinalla tarjouksia sähköpörssi Nord Pool AS:n kautta niin, että seuraavan vuorokauden 18.10.2019 tunnille 23–00 (CET) kohdistui 0 MW suuruinen tarjous. Yhtiö osti päivänsisäiseltä markkinalta 18.10.2019 tunnin 23–00 (CET) tuotetta yhteensä 433,9 MW, joka ylittää asianosaisen yhden tunnin kaupankäyntivolyymit päivänsisäisellä markkinalla selvästi. Yhtiö ei julkistanut asiasta markkinalle UMM-viestiä.

Sisäpiiritieto

Yhtiön menettelyn REMIT-asetuksen 3 ja 4 artiklojen noudattamisen arvioimiseksi asiassa tulee ensin arvioida sitä, onko Helen Oy:llä ollut hallussaan REMIT-asetuksen tarkoittamaa sisäpiiritietoa.

REMIT-asetuksen 2 artiklan 1 kohdan mukaan sisäpiiritiedolla tarkoitetaan luonteeltaan täsmällistä ja julkistamatonta tietoa, joka liittyy suoraan tai välillisesti yhteen tai useampaan tukkutason energiatuotteeseen ja jolla, jos se julkistettaisiin, olisi todennäköisesti huomattava vaikutus näiden tukkutason energiatuotteiden hintoihin.

REMIT-asetuksen 2 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan sisäpiiritiedon määrittelyn soveltamiseksi tiedolla tarkoitetaan muita tietoja, joita järkevästi toimiva markkinaosapuoli todennäköisesti käyttäisi eräänä perustana päätökselleen toteuttaa tukkutason energiatuotteeseen liittyvä liiketoimi tai antaa sen kauppaa koskeva toimeksianto.

Tässä tapauksessa yhtiöllä on asiassa annetun selvityksen perusteella ollut tieto virheellisestä ostotarjouksesta ja tieto liittyy suoraan niihin sähkön tuntituotteisiin, joita Helen Oy ei ole virheestä johtuen vuorokausimarkkinalta hankkinut, sekä niihin päivänsisäisen markkinan tuotteisiin, joita se on virheen seurauksena hankkinut korjatakseen tasepoikkeaman. Virheellistä ostotarjousta koskeva tieto on ollut perustana Helen Oy:n päätökselle toteuttaa tukkutason energiatuotteeseen liittyvä liiketoimi.

Tieto virheellisestä ostotarjouksesta on ollut REMIT-asetuksen 2 artiklan 1 kohdan d alakohdan tarkoittama muu tieto.

Täsmällisyys

REMIT-asetuksen 2 artiklan mukaan tiedon katsotaan olevan luonteeltaan täsmällistä, jos se viittaa ilmenneisiin olosuhteisiin tai olosuhteisiin, joiden voidaan kohtuudella olettaa ilmenevän, tai toteutuneeseen tapahtumaan tai tapahtumaan, jonka voidaan kohtuudella olettaa toteutuvan, ja jos se on riittävän tarkkaa, jotta sen perusteella voidaan tehdä johtopäätös edellä tarkoitettujen olosuhteiden tai tapahtuman mahdollisesta vaikutuksesta tukkutasen energiatuotteiden hintoihin.

Kyseinen tapahtuma, mihin REMIT-asetuksessa viitataan, on tässä tapauksessa tarjouksen asettaminen energian tukkumarkkinalle. Helen Oy:llä on ollut tieto, että yhtiön vuorokausimarkkinalle jättämä ostotarjous yhdelle tunnille on ollut 0 MW suuruinen. Jätetty tarjous vuorokausimarkkinalle vaikuttaa osaltaan hinnanmuodostukseen. Näin ollen tieto tarjouksesta viittaa suoraan ilmenneeseen tapahtumaan. Koska tarjoukset koostuvat hinnasta ja määrästä, muodostavat ne perustan energian tukkumarkkinatuotteiden hinnoille ja niitä yhdistelemällä voidaan muodostaa käsitys tietyn tarjouksen vaikutuksesta energian tukkumarkkinatuotteiden hintoihin. Tässä tapauksessa asianosaisen vuorokausimarkkinalle jättämä 0 MW tarjous on tällainen tieto ja siitä voidaan tehdä johtopäätös, että se vaikuttaa tukkutasen energiatuotteiden hintoihin ts. energian tukkumarkkinalle annettavalla tarjouksella ja tukkutasen energiatuotteen hinnalla on looginen syy-yhteys. Todetakaan vielä, että täsmällisyyden arvioimiseksi ei tarvitse tietää tai kyetä arvioimaan tarkasti vaikutuksen suuruutta.

Helen Oy:llä ollut tieto heidän vuorokausimarkkinalle laittamastaan tarjouksesta voidaan katsoa olleen täsmällistä REMIT-asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa edellytetyin tavoin.

Julkistamattomuus

REMIT-asetuksen 2 artiklan mukaan sisäpiiritiedon tulee olla julkistamatonta. Asiassa on tullut selvitettyksi, että Helen Oy on vuorokausimarkkinoiden toteutuneiden kauppohen julkaisun jälkeen ollut tietoinen vuorokausimarkkinalle jättämänsä ostotarjouksen virheellisyydestä. Edelleen markkinaosapuolien osto- ja myyntitarjouksia ja toteutuneita kauppohen koskevat tiedot eivät ole julkisia, joten muut markkinaosapuolet eivät ole saaneet tietoa yhtiön vuorokausimarkkinalle jättämästä virheellisestä ostotarjouksesta. Helen Oy ei ole myöskään julkaissut virheellisestä tarjouksestaan tietoa markkinalle. Tieto virheellisestä ostotarjouksesta on täten ollut REMIT-asetuksen edellyttämin tavoin julkistamatonta.

Todennäköinen huomattava hintavaikutus

REMIT-asetuksen 2 artiklan mukaan sisäpiiritiedolla, jos se julkistettaisiin, olisi todennäköisesti huomattava vaikutus näiden tukkutasen energiatuotteiden hintoihin. Asiassa tulee arvioitavaksi, olisiko Helen Oy:n jättämä virheellistä ostotarjousta koskevan tiedon julkistamisella ollut todennäköinen huomattava vaikutus tukkutasen energiatuotteiden hintoihin.

Asiassa on tullut selvitetynksi, että Helen Oy on huomannut virheen, kun toteutuneet kaupat on julkaistu, ja päivänsisäinen markkina oli jo auki. Virheellisen ostotarjouksen aiheuttama tasepoikkeama on yhtiön antaman selvityksen mukaan 433,9 MW, jota voidaan pitää merkittävänä Suomen hinta-alueen kokonaisvolyymin osalta, mutta Suomen, Ruotsin ja Baltian kyseisellä tunnilla muodostaneen hinta-alueen kokonaisvolyymin osalta määrää voidaan pitää melko vähäisenä olosuhteisiin nähden. Suomen ja Ruotsin välisissä siirtoyhteyksissä ei kyseisenä vuorokautena ollut rajoituksia, ja Suomen hinta-alueella sijaitsevassa sähköntuotannossa ei ole ollut merkittäviä huoltokatkoja.

Kyseessä ollut tarjous koski 18.10.2019 vuorokauden kaupankäyntituntia 23-00 (CET). Vuorokausimarkkinalla 18.10.2019 tunnin 23-00 hinta Suomessa oli 33,61 €/MWh. Edeltävän tunnin 22-23 hinta oli 45,09 €/MWh ja 19.10.2019 tunti 00-01 36,05 €/MWh. Päiväkeskiarvohinta Suomessa 18.10.2019 oli 56,18 €/MWh. Vuorokausimarkkinalla päivien 14.10-17.10.2019 tuntien 23-00 hinnat ovat olleet välillä 33,12 €/MWh - 35,58 €/MWh.

Suomen aluehinta oli lokakuussa 2019 etenkin arkipäivinä Ruotsin SE1 ja SE3 -alueiden hintoja korkeampi. Suomen ja Ruotsin välisten siirtoyhteyksien osalta voidaan todeta, että vientikapasiteetti Suomesta Ruotsin SE3-hinta-alueelle oli kyseisellä viikolla 0 MW, mutta tuonti SE3-hinta-alueelta Suomeen toimi normaalisti kapasiteetin täydeltä. Tosin, SE1-alueen siirtoyhteyttä oli rajoitettu tuonin ja viennin osalta 17.10.2019 tunneilla 7-19. Kyseisen viikon arkipäivinä kaupallinen siirto on ollut jokaisella tunnilla Ruotsista Suomeen molempien siirtoyhteyksien osalta siten, että päivätunneilla Ruotsista on tuotu pääosin kapasiteetin täydeltä ja ilta- sekä yöaikaan hiukan vähemmän. UMM-viestien perusteella kyseisellä ajanjaksolla ei ole ollut merkittäviä tuotanto- tai kulutuslaitosten epäkäytettävyyksiä. Energiavirasto katsoo, että 18.10.2019 markkinatilanne on ollut ajankohtaan nähden tyyppillinen.

Selvityksessään asianosainen on kertonut, että se huomasi virheellisen tarjouksen vasta vuorokausimarkkinan tulosten julkaisemisen jälkeen. Näin ollen, mikäli asianosainen olisi julkistanut virheellisen tarjoustiedon, ei se olisi voinut enää vaikuttaa 18.10.2019 vuorokausimarkkinan hintoihin. Vaikutus olisi voinut kohdistua sen sijaan päivänsisäiselle markkinalle.

Tarkasteltaessa 18.10.2019 päivänsisäisen markkinan hintoja Suomen hinta-alueen osalta voidaan todeta, että kyseisellä tunnilla 23-00 CET kaupankäyntivolyymi on ollut yhteensä 646 MW, mikä on yli kaksinkertainen toiseksi korkeimman tunnin kaupankäyntimäärään. Helenin osuus 433,9 MW on tästä kokonaisuudesta merkittävä osuus. Kyseisellä tunnilla toteutuneiden kauppohen hintakeskiarvo on ollut 33,88 €/MWh, edellisen tunnin 22-23 hintakeskiarvo oli 69,48 €/MWh, 19.10.2019 tunnin 00-01 hintakeskiarvo oli 37,30 €/MWh ja koko päivän 18.10.2019 hintakeskiarvo oli 57,40 €/MWh. Päivänsisäisellä markkinalla päivien 14.10-17.10.2019 tuntien 23-00 hinnat ovat olleet välillä 35,01 €/MWh - 36,38 €/MWh.

Vaikka kaupankäyntimäärä päivän sisäisellä markkinalla yhtiön virheen johdosta on mitä todennäköisimmin ollut poikkeuksellisen suurta 18.10.2019 tunnilla 23-00 CET, ei se ole vaikuttanut päivän sisäisen markkinan hintatasoon merkittävästi. Tämä indikoi myös sitä, että markkinatilanne kyseisellä ajanhetkellä ei ole ollut

erityisen kireä, jotta sanottu kaupankäyntimäärä olisi vaikuttanut huomattavasti markkinahintoihin.

Energiavirasto toteaa, markkinatilanne 18.10.2019 tunnilla 23-00 CET ei ole ollut sillä tavalla poikkeuksellinen, että tieto asianosaisen tekemästä virheestä vuorokausimarkkinan tarjouksen tekemisessä olisi todennäköisesti vaikuttanut huomattavasti markkinahintoihin, jos kyseinen tieto olisi julkistettu.

Johtopäätös

Yllä esitetyn perusteella Energiavirasto toteaa, että Helen Oy:llä ollut tieto virheellisen ostotarjouksen jättämisestä vuorokausimarkkinalla on ollut REMIT-asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun mukaisesti täsmällistä ja julkistamatonta ja se liittyy yhteen tai useampaan tukkutason energiatuotteeseen, mutta tiedon julkistamisella ei olisi ollut REMIT-asetuksen 2 artiklan 1 kohdan edellyttämää todennäköistä huomattavaa vaikutusta niiden tukkutason energiatuotteiden hintoihin, joihin tieto liittyi, eikä tieto siten ole sisäpiiritietoa.

Helen Oy:n menettely ei siten tule arvioitavaksi REMIT-asetuksen 3 artiklan mukaisen sisäpiirikauppaa koskevan kiellon rikkomisena tai 4 artiklan mukaisen sisäpiiritiedon julkaisuvelvoitteen rikkomisena.

Markkinoiden manipulaatio tai sen yritys

REMIT-asetuksen 5 artiklassa kielletään markkinoiden manipulaatio ja sen yritys. REMIT-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdan i alakohdan mukaan markkinoiden manipuloinnilla tarkoitetaan sellaisen tukkutason energiatuotteiden kauppaa koskevan liiketoimen suorittamista tai kauppaa koskevan toimeksiannon antamista, joka antaa tai todennäköisesti antaa artiklan mukaisia vääriä tai harhaanjohtavia viestejä markkinalle tai turvaa tukkutason energiatuotteen hinnan keinotekoiselle tasolle.

Tukkutason energiatuotteen kauppa energian tukkumarkkinoilla

Markkinoiden manipulaation tai sen yrityksen tunnusmerkistön täyttyminen edellyttää, että kyseessä on tukkutason energiatuotteen kauppaa koskevan liiketoimen suorittaminen tai sitä koskevan toimeksiannon antaminen.

Helen Oy on käynyt kauppaa sähkön vuorokausimarkkinalla 17.10.2019 jättämällä ostotarjouksia vuorokauden 18.10.2019 tunneille sähkön hankinnasta. Ostotarjouksen jättäminen on kauppaa koskevan toimeksiannon suorittamista. Ostotarjoukset ovat tarjouksen jättäjää sitovia ja ne vaikuttavat unionin sisäisen sähkömarkkinan hinnanlaskentaan muodostaen sopimuksen unionissa toimitettavasta sähköstä.

Sähkön vuorokausimarkkinoilla kaupankäynnin kohteena olevat sopimukset ovat REMIT-asetuksen mukaisia tukkutason energiatuotteita, ja sähkön vuorokausimarkkina on asetuksessa tarkoitettu energian tukkumarkkina. Ostotarjouksen tekeminen energian tukkumarkkinalla on tukkutason energiatuotetta koskeva toimeksianto ja on siten REMIT-asetuksen 2 artiklassa tarkoitettu toimeksianto, joka koskee tukkutason energiatuotetta.

Väärä tai harhaanjohtava viesti kysynnästä markkinalle

REMIT-asetuksen 2 artiklan 2 a) i) kohdan mukaan markkinoiden manipuloinnilla tarkoitetaan sellaisen tukkutason energiatuotteiden kauppaa koskevan liiketoimen suorittamista tai tätä kauppaa koskevan toimeksiannon antamista, joka antaa tai todennäköisesti antaa vääriä tai harhaanjohtavia viestejä tukkutason energiatuotteiden tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta.

REMIT-asetuksen perustelukappaleen 13 mukaan markkinoiden manipulointia on sellaisten toimien toteuttaminen, joiden johdosta hinnat asettuvat keinotekoisesti tasolle, jota ei voida perustella tarjontaa ja kysyntää koskevilla markkinavoimilla. Edelleen perustelukappaleen mukaan markkinoiden manipulointitapoihin kuuluvat: väärien toimeksiantojen tekeminen ja peruminen. Manipulointi ja sen vaikutukset saattavat ilmetä rajojen yli, sähkö- ja kaasumarkkinoiden kesken sekä rahoitus- ja hyödykemarkkinoiden välillä, päästöoikeuksien markkinat mukaan lukien.

Asiassa on edelleen tarkasteltava sitä, onko virheellinen ostotarjous antanut vääriä tai harhaanjohtavia viestejä markkinalle kysynnästä.

Asianosainen on virastolle antamassaan selvityksessä todennut, että ostotarjouksen jättövaiheessa tapahtui virhe vuorokausimarkkinatarjouksen laatineelle valvomo-operaattorille, jonka seurauksena Helen Oy osti 433,9 MWh liian vähän sähköä tunnille 23-00 (CET). Edelleen Helen Oy on todennut, että se on ostanut päivänsisäiseltä markkinalta 433,9 MWh keskihintaan 33,7 €/MWh virheen tultua ilmi.

Asiassa on tullut selvitetyn yhtiön ostokäyttäytymisen ja yhtiön toimittaman selvityksen perusteella, että yhtiön on ollut tarkoitus ostaa tunnille 23-00 (CET) vuorokausimarkkinoilta sähköä 433,9 MWh, joten markkinalle jätetty 0 MW suuruinen ostotarjous ei ole vastannut yhtiön todellista kysyntää. [REDACTED]

[REDACTED] Yhtiön vuorokausimarkkinoille jättämä ostotarjous on ollut virheellinen tunnin 23-00 (CET) osalta.

Vuorokausimarkkinalla tuntikohtaiset hinnat eri hinta-alueilla lasketaan yhteiseurooppalaisella algoritmilla perustuen jätettyihin tarjouksiin ja siirtyöhteyksien käytävissä oleviin kapasiteetteihin. Asianosaisen jättämää 0 MW tarjousta voidaan pitää REMIT-asetuksen mukaisena tukkutason liiketoimen suorittamisena, sillä se on ollut osaltaan vaikuttamassa energian tukkumarkkinan hinnanmuodostukseen. Väärä tai harhaanjohtava viesti markkinalle sähkön kysynnästä syntyi, kun sähkön hinta määräytyi sähköpörssin toimintaperiaatteiden mukaisesti sinne jätettyjen tarjousten perusteella, missä oli mukana Helen Oy:n virheellinen ostotoimeksianto.

Edellä esitetyin perustein virasto toteaa, että yhtiön ostotarjouskäyttäytyminen oli REMIT-asetuksen markkinoiden manipuloinnin edellyttämä väärä tai harhaanjohtava viesti, koska yhtiön todellinen kysyntä hintatunnille on poikennut tehomäärältään olennaisesti markkinalle jätetystä virheellisestä tarjouksesta.

[REDACTED]

Johtopäätös

Helen Oy on 17.10.2019 antanut vuorokausimarkkinoille vuorokauden 18.10.2019 tuntia 23–00 CET koskevan virheellisen toimeksiannon, joka on antanut harhaanjohtavia viestejä tukkutason energiatuotteiden kysynnästä. Energiavirasto katsoo, että Helen Oy on toiminnallaan rikkonut REMIT-asetuksen 5 artiklassa asetettua kieltoa osallistua markkinoiden manipulointiin energian tukkumarkkinoilla.

Seuraamus

Valvontalain 16 §:n 3 momentin 3 kohdan mukaan sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai jättää noudattamatta REMIT-asetuksen 5 artiklassa säädettyä kieltoa manipuloida tai yrittää manipuloida markkinoita, voidaan määrätä seuraamusmaksu. Valvontalain 17 §:n mukaan seuraamusmaksun määrää Energiaviraston esityksestä markkinaoikeus. Valvontalain 20 c §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan Energiavirasto voi jättää seuraamusmaksun määräämisen esittämättä, jos rikkomusta tai laiminlyöntiä on pidettävä vähäisenä. Energiavirasto on arvioinut menettelyn moitittavuutta ja seuraamusmaksuesityksen tarpeellisuutta seuraavasti:

Rikkomuksen laadun osalta Energiavirasto katsoo, että asiassa annetun selvityksen perusteella on uskottavaa, että harhaanjohtavan toimeksiannon antamisessa on ollut kyseessä huolimattomuudesta johtunut virhe. [REDACTED]

[REDACTED] Asiassa ei ole käynyt ilmi seikkoja, joiden nojalla olisi syytä epäillä, että kyse olisi ollut tahallisesta menettelystä. [REDACTED]

Energiavirasto katsoo, että esitetyt korjaustoimenpiteet toteutettuna selvityksen mukaisesti todennäköisesti olennaisesti vähentävät vastaavan virheen syntymisen mahdollisuutta. Kyseiset virheellisen menettelyn korjaamista koskevat toimenpiteet on otettu asian arvioinnissa huomioon menettelyn moitittavuutta lieventävänä seikkana. Edellä mainitun perusteella Energiavirasto katsoo, että rikkomus on laadultaan vähäinen.

Rikkomuksen laajuuden arvioimiseksi Energiavirasto on arvioinut virheen vaikutuksia sähkön vuorokausimarkkinan hintaan. Energiavirasto on arvioinut, millaisia vaikutuksia hintaan oikeansisältöisellä ostotarjouksella olisi mahdollisesti ollut. Systemihinta, joka on Nord Pool AS:n laskema sähkön viitehintana Suomen, Ruotsin, Norjan ja Tanskan alueille on vuorokauden 18.10.2019 tunnilla 23–00 (CET) on ollut 34,07 €/MWh. Suomen aluehinta samana ajankohtana on ollut 33,61 €/MWh, joka on ollut sama kuin hinta Ruotsissa, Tanskan DK2-hinta-alueella sekä Norjan Oslon, Kristiansandin ja Bergenin hinta-alueilla.

Energiavirasto on arvioinut asianosaisen toiminnan vaikutuksia vuorokausimarkkinoilla tarkastelemalla virheen vaikutusta Nord Poolin julkaisemaan systemihintaan.

Muutokset systeemihinnassa kuvaavat vaikutusta pohjoismaiseen vuorokausimarkkinaan yleisesti ja ne ovat lähellä muutoksia todellisissa aluehinnoissa sellaisilla tunneilla, joilla usealla pohjoismaisilla tarjousalueilla on sama aluehinta, eli siirtoyhteydet eivät ole täydessä käytössä. Tarkastelu on tehty käyttäen hyväksi Nord Poolin julkaisemia systeemihinnan laskennassa käytettyjä aggregoituja vuorokausimarkkinan tarjouskäyriä. Käytetty menetelmä ei huomioi blokkitarjouksia eikä muutoksia Pohjoismaiden ulkopuolisissa siirtoyhteyksissä. Systeemitasolla Helen Oy:n ostotarjous olisi oikeansisältöisenä toteutuessaan nostanut kyseisen tunnin systeemihintaa 34,25 euroon megawattitunnilta, jolloin systeemihinta olisi ollut 0,18 euroa (0,53 %) korkeampi. Kun systeemihinnalla vaihdettu sähkön määrä on kyseisellä tunnilla ollut 33 826,4 MWh, on vaikutus kaikkien systeemihinta-alueella toimivien markkinaosapuolien liikevaihtoon ollut yhteensä noin 6108 euroa.

Energiavirasto pitää edellä mainittuja vaikutuksia markkinahintaan vähäisinä ja näin ollen Helen Oy:n virheen laajuus on ollut myös vähäinen. Energiavirasto kuitenkin toteaa, että noin 400 MW:n virhe ostotarjouksen jättämisessä voisi tietyissä olosuhteissa vaikuttaa hyvinkin merkittävästi sähkön markkinahintaan.

Rikkomuksen keston osalta Energiavirasto on arvioinut, kuinka pitkälle ajanjaksolle virhe on vaikuttanut. Kyseessä on ollut yhdelle tunnille kohdistunut virhe, joten se ei ole kestoltaan ollut merkittävä. Lisäksi asianosainen on huomannut virheen riittävän nopeasti, jotta se on voinut toteuttaa toimenpiteitä päiväsisäisellä markkinalla. Näin ollen rike on ollut myös kestoltaan vähäinen.

Asiassa ei ole myöskään käynyt ilmi seikkoja, joiden nojalla olisi todettavissa, että rikkomus olisi ollut luonteeltaan toistuva.

Arvioitaessa rikkomuksen laatua, laajuutta ja kestoa voidaan todeta, että rikkomusta on kokonaisuutena arvioiden pidettävä valvontalain 20 c §:ssä tarkoitettuun tavoin vähäisenä. Rikkomuksen vähäisyyden kokonaisarviointissa keskeisinä asioina ovat vähäiseksi jäänyt hintavaikutus, yhtiön vain lievänä pidettävänä huolimattomuus ja yhtiön asiassa esittämät korjaavat toimenpiteet. Energiavirasto jättää seuraamusmaksun määräämisen esittämättä valvontalain 20 c §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella.

Yhteenveto

Helen Oy on antanut energian tukkumarkkinalla virheellisen toimeksiannon koskien energian tukkumarkkinatuotetta, mikä on antanut harhaanjohtavia viestejä tukkutasoenergiatuotteiden kysynnästä. Energiavirasto toteaa yhtiön rikkoneen menettelyllään REMIT-asetuksen 5 artiklassa asetettua kieltoa manipuloida markkinaa.

Energiavirasto jättää yhtiöllä seuraamusmaksun esittämättä vähäisenä pidettävän rikkomuksen vuoksi valvontalain 20 c §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella.

Sovelletut säännökset

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1227/2011, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta, 2, 5 ja 13 artikla.

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (2013/590) 2 §, 5, 9, 16 § ja 20 c §.

Lisätiedot

Lasse Pollari, johtava asiantuntija, 029 5050 198, lasse.pollari@energiavirasto.fi

Juha Teirilä, ekonomisti, 029 5050 127, juha.teirila@energiavirasto.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakua koskeva ohjeistus päätöksen liitteenä

Liitteet

Liite 1 Valitusosoitus

Jakelu

Helen Oy

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus hallintopäätöksestä

Energiaviraston antamaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valituskelpoisella hallintopäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Jos tiedoksianto on toimitettu tavallisena tiedoksiantona postitse kirjeellä vastaanottajalle, katsotaan hänen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Mikäli päätös annetaan hakijalle tiedoksi sähköisenä viestinä, päätös katsotaan annetuksi tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiantopäivää ei oteta lukuun.

Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Kun valituksen tekemisen määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Määräaikojen laskemisesta säädetään säädettyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/1930).

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä tuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi tuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimus päätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiestä käytettäessä valtakirja, sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on:

Sörnäistenkatu 1
00580 HELSINKI

faksi: 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2120 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.